

Scenario razmene: jug Srbije za sever Kosova

Den Rorabaher, kongresmen iz Kalifornije, oglasio je ideju o neophodnosti novog teritorijalnog prekrajanja Balkana

By [Dr. Pyotr Iskenderov](#)

Global Research, August 10, 2009

[Strategic Culture Foundation](#) 10 August
2009

Naizgled skrajnuta na neko vreme u senku, ideja o stvaranju „Velike Albanije“ na Balkanu ponovo je podsetila na svoju aktuelnost. Deklaracija, koju su u noći 3. avgusta usvojili albanski poslanici u parlamentima južnih srpskih opština Bujanovac, Medveđa i Preševo o njihovom ujedinjenju u jedinstvenu oblast pod nazivom „Preševska dolina“ i stvaranju jedinstvenih organa samouprave označava novu etapu u evoluciji takozvanog „albanskog nacionalnog pitanja“.

Lokalni albanski separatisti deluju u punom skladu sa kosovskim scenarijem. Njihovi dalji koraci biće nasilno isterivanje iz regiona preostalog srpskog i drugog nealbanskog življa, zatim apeli međunarodnim organizacijama da garantuju prava Albanaca, zahtevi Beogradu da započne pregovore o novom statusu oblasti. Pri tom postoje sve osnove za pretpostavku da će „suverenizacija“ Preševske doline teći kudikamo brže nego što se to događalo sa Kosovom. U svakom slučaju, zahtevi rukovodstvu Srbije da „bez odlaganja započne pregovore sa legitimnim političkim predstavnicima Albanaca“ i „pristupi demilitarizaciji regiona“ (pod kojom se podrazumeva povlačenje srpskih vojnih i policijskih snaga) već su sadržani u pomenutoj deklaraciji.

Situacija u tri albanske opštine zaoštrena je u julu zbog serije napada albanskih terorista na predstavnike srpske policije i mirne građane. To je prinudilo srpske vlasti da u region uputi dodatne policijske jedinice i preduzme druge mere bezbednosti. Kao odgovor usledili su zahtevi, poznati sa Kosova 90-ih godina, u kojima su se pozivale centralne vlasti Srbije da „učine kraj eskalaciji napetosti“ i prekinu „antialbansku kampanju u državnim sredstvima masovnog informisanja“.

Demografska slika u južnim srpskim oblastima je indikativna: dinamika njenih promena frapantno podseća na kosovsku. Ako su 1961. godine Albanci činili 68 procenata stanovništva opštine Preševo, a Srbi 25 procenata, godine 1991. (u vreme početka raspada Jugoslavije) udeo Albanaca približio se tik do 90 procenata (Srba nešto više od osam procenata). Do tog vremena vlasti socijalističke Jugoslavije već nekoliko decenija su se aktivno borile protiv izmišljenog neprijatelja u liku „srpskog nacionalizma“, stvarajući za Albance najpovoljniji finansijsko-ekonomski, socijalno-politički i demografski režim. U periodu od 1991. do 2001. godine situacija se stabilizovala - međutim, to se nije dogodilo na račun povratka Srba (oni su i dalje nastavili da napuštaju Preševo), već na račun preseljavanja mnogih Albanaca na susedno Kosovo.

Godine 1992. Albanci Preševske doline su sproveli referendum na kome su glasali za

prisajedinjenje Kosovu. Prvi pokušaj da se oružanim putem postigne zacrtani cilj dogodio se u periodu 1999-2001. godine, kada je u regionu buknuła oružana pobuna albanskih ekstremista. Pobuna je organizovana i podržana sa kosovske teritorije, gde je vlast uz blagonaklonost UN-ovskih i mirovnih snaga NATO prešla u ruke bojovnika terorističke „Oslobodilačke vojske Kosova“ (OVK). Međutim, odlučna dejstva srpske armije i policije, uz odsustvo želje svetske zajednice da se bavi još jednim žarištem albanskog separatizma, pomogli su da se na vreme stabilizuje situacija.

Sada su albanski separatisti Preševa uzeli u obzir te pređašnje greške. Oni su sačekali priznanje kosovske pseudodržave od strane nekoliko desetina zemalja sveta i insistiraju na tome da imaju analogna prava. Sem toga, pređašnja taktika bojkotovanja lokalnih organa vlasti zamenjena je aktivnim istiskivanjem iz tih vlasti srpskih poslanika i činovnika. Rezultat je da se te strukture uglavnom već nalaze pod kontrolom albanskih separatista. Vlada Srbije uz asistenciju vašingtonskih i briselskih „savetnika“ ponovo je na ularu ekstremista i ne sprečava veoma opasne procese.

Šta je još vredno pažnje: najnovije zaoštavanje situacije u Preševskoj dolini podudarilo se sa gromkim izjavama uticajnog američkog kongresmena republikanca Dena Rorabahera. Kongresmen predstavničkog doma iz Kalifornije oglosio je ideju koja se tokom poslednjih godina uglavnom vrtela u krugovima međunarodnih eksperata – o neophodnosti novog teritorijalnog prekrajanja Balkana. Rorabaheer je predložio da se tri južne srpske opštine pripoje Kosovu, a da se kao kompenzacija Srbiji preda Severno Kosovo sa centrom u Kosovskoj Mitrovici.

Na Kosovu je nastala strašna pometnja. Portparol vlade Memli Krasnići je ishitreno izjavio kako kabinet Hašima Tačija odbacuje ideju o podeli pokrajine. „Mi mislimo da zamena teritorija i promena granica nisu varijanta, nikada to nisu bili, niti će ikada biti“, izjavio je on.

Međutim, indikativno je da po tradiciji dobro informisani i uticajni prištinski list „Koha ditore“ primećuje da ideja Dena Rorabahera „može biti bolje prihvaćena u Preševskoj dolini“. A razgovori autora ovog priloga sa predstavnicima bosanskih Srba uveravaju da i u bosanskoj Republici Srpskoj sa punom ozbiljnošću gledaju na ideju nove podele balkanskih granica i stvaranje dve krupne monoetničke države – Srbije i Albanije.

Sa ujedinjenjem svih balkanskih Srba u jednu državu teško da će se složiti u svetskim centrima moći. U krajnjoj linji, sve dotle dok srpski narod decidno ne iskaže svoju volju, potkrepljenu snažnim političkim lobiranjem. A što se tiče spremnosti albanskih aktivista da nastave posao stvaranja „Velike Albanije“ – tu sumnje nema. Sveukupni pripremni posao oni su, za razliku od Srba, već obavili, lobirajući za nezavisnost Kosova. Sada se analogni scenario praktično otvoreno realizuje u južnim srpskim opštinama, a takođe i u Makedoniji. Velikoalbanski orao širi krila nad Balkanom.

Preveo R. DOSKOVIĆ

Tekst na srpskom jeziku možete naći na [Novi Standard](#)

Originalni tekst možete naći na [Strategic Culture Foundation](#)

Autor Petar Ahmedović ISKENDEROV, stariji naučni saradnik Instituta za slavistiku RAN u Moskvi, magistar istorijskih nauka, međunarodni komentator lista „Vremja novosti“

[Comment on Global Research Articles on our Facebook page](#)

[Become a Member of Global Research](#)

Articles by: [Dr. Pyotr
Iskenderov](#)

Disclaimer: The contents of this article are of sole responsibility of the author(s). The Centre for Research on Globalization will not be responsible for any inaccurate or incorrect statement in this article. The Centre of Research on Globalization grants permission to cross-post Global Research articles on community internet sites as long the source and copyright are acknowledged together with a hyperlink to the original Global Research article. For publication of Global Research articles in print or other forms including commercial internet sites, contact: publications@globalresearch.ca
www.globalresearch.ca contains copyrighted material the use of which has not always been specifically authorized by the copyright owner. We are making such material available to our readers under the provisions of "fair use" in an effort to advance a better understanding of political, economic and social issues. The material on this site is distributed without profit to those who have expressed a prior interest in receiving it for research and educational purposes. If you wish to use copyrighted material for purposes other than "fair use" you must request permission from the copyright owner.

For media inquiries: publications@globalresearch.ca